

- ב. שעי"ז יהיה נקל לו לקיים: "ודברת במ בשבתך בביתך ובלכתך בדרך" (בכל רגע פנוי, בהמתנה לאוטובוס, בהמתנה לחופה, לברית, לאסיפת חברים, בשעת האוכל, ועוד ועוד).
- ג. איתא בפסחים (נ.). "אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו", וזה ודאי אינו נקרא כי אם כשהוא בקי בה בעל-פה.

עד כאן דברי החפץ חיים. ופשוט הוא שצריך להיות בקי ממש שיתקיים בו: "אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו". ובודאי לא יוכל לקחת עימו את הגמרות ולא את כל הספרייה וגם לא דיסק של פרוייקט השו"ת, רק את כח זיכרונו, ואם לא ערך יפה את לימודו ברמזים ע"פ אותיות שבזה ידע על-פי הסדר, דבר דבור על אופניו, תהיה לו בושא לעוה"ב. וכדאיתא בתנא דבי אליהו פרק א': "מכאן אמרו שיקרא אדם שיהא תפוס בידו, שלא תשיגנו בושא וכלימה בשעה שאומרים לו: "עמוד וערוך מקרא שקרית וערוך משנה ששנית". ועל-כן, יצטרך כל עובד ה', להכין צידה לדרך. וכיוון שעיקר הלימוד בישיבות הוא בגמרא, הרי צריך הוא להיות בקי ושולט בדפי התלמוד בדרך קצרה, בהבנה ברורה, בסדר מופתי, על פי דפי הגמרא ורמזיהם, ובחזרות רבות, לפחות פעם בחודש למשך כל ימי חייו עלי אדמות.